

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
імені Степана Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК20 ЖИВОПИС

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
освітньо-професійна програма «Декоративне мистецтво»

Художньо-педагогічний факультет

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни **ЖИВОПИС** для здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Декоративне мистецтво»

Мова навчання українська.

Розробники: ст. викладачка кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва РДГУ Наталія Антонюк-Коберська

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від 25 вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЮК

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету

Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

Олена ВЛАСЮК

© Рівненський державний гуманітарний університет

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів — 20	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки (шифр і назва)	Обов'язковий цикл дисциплін	
Модулів — 14	Спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла (шифр і назва)		
Змістових модулів — 15		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин — 600		1-4	1-4
		Семестр	
		1-8	1-8
		Лекції	
		62 год.	8 год.
		Лабораторні	
		182 год.	54 год.
		Самостійна робота	
		350 год.	532 год.
		Індивідуальні завдання: - год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 2,2 самостійної роботи студента — 3,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Вид контролю: Залік: 1; 3; 5 семестри Екзамен: 7; 8 семестри	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Живопис, як вид мистецтва, є одним з ефективних засобів естетичного виховання: розвиває інтелект, формує почуття гармонії, пластики кольору в оточуючому нас середовищі.

Мета дисципліни „Живопис”:

освітня – озброєння студентів основними теоретичними поняттями живопису, науковими знаннями, спеціальними й загально навчальними вміннями, навичками;

розвиваюча – розвиток професійної мови, мислення категоріями живопису, пам’яті, творчих здібностей, рухової та сенсорної систем;

виховна – формування світогляду, моралі, виховання художника-громадянина, що володіє високою художньо-естетичною культурою тощо.

Курс “Живопис” є базовим для підготовки спеціаліста з мистецького фаху, зокрема художника-майстра декоративно прикладного майстра.

Завдання:

- навчити студентів володіти засобами кольорової виразності, вміти передавати на площині тривимірність предметного світу об’єктів природного походження та створених людиною;
- виховати у студентах бачення прекрасного та уміння знаходити в природі й житті особливо важливі, цікаві моменти, глибоко проникати в суть явищ навколишнього світу;
- забезпечити отримування новітньої фахової інформації і оцінювання досягнень живопису в різних сферах художньої творчості;
- забезпечити художньо-естетичний розвиток студентів, образне мислення, творчу уяву;
- виховувати у процесі навчання в студентів активне естетичне відношення до творів митців живопису, до дійсності, явищ художньої культури та національних народних традицій, а також розвивати емоційне відношення до прекрасного в житті, формувати у них інтерес і потребу до творчості;
- розвинути навички самоосвіти.

Основне завдання курсу полягає в практичному оволодінні студентами живописом. Для цього пропонується необхідний обсяг практичних завдань та завдань для самостійної роботи. Важливе місце в програмі займає лекційний курс, призначений для глибшого теоретичного засвоєння предмету та ознайомлення з історією розвитку живопису в Україні, Західній Європі й методикою його викладання.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК06 Здатність застосовувати базові знання та навички у практичній діяльності.

ЗК 09 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності (ФК)

ФК01 Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК 03 Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

ФК 04 Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ФК 05 Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 06 Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК 07 Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК 09 Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК 12 Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2 Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 6 Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 7 Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 8 Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9 Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 11 Визначати мету, завдання та етапи мистецької, технологічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 14 Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі

ПРН 15 Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

Передумови

Живопис як навчальний предмет є однією з базових дисциплін декоративно-ужиткового мистецтва.

Викладання базової дисципліни “Живопис” безпосередньо пов'язане з викладанням таких дисциплін як “Рисунок”, “Кольорознавство”, “Історія мистецтв”, “Композиція”, “Пластична анатомія”. Особливо тісний зв'язок з дисципліною “Рисунок” – завдання з цих дисциплін виконуються паралельно або з незначним випередженням відповідних завдань у викладанні рисунку.

Разом з тим знання отримані на заняттях з живопису відображаються на вирішенні завдань що ставить перед студентом дисципліна “Спецкомпозиція” та “Робота в матеріалі”.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Натюрморт - бокове освітлення.

Тема 1. Введення в курс. Матеріали для живопису і предметів прикладного мистецтва.

Тема 2. Гризайль натюрморта

Тема 3. Оптичне змішування фарб.

Тема 4. Ахроматичний об'єкт в хроматичному оточенні - бокове освітлення. Живопис виконується на форматі А-2.

Змістовий модуль 2. Натюрморт на вивчення світлотіні.

Тема 1. Натюрморт на вивчення світлотіні в умовах бокового освітлення. Живопис виконується на форматі А-2.

Тема 2. Постановка натюрмарту: букети квітів, овочі. Живопис виконується на форматі А-2.

Тема 3. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл на нейтральному тлі. Живопис виконується на форматі А-2.

Змістовий модуль 3. Натюрморт з різноманітно фактурних предметів з чучелом птаха - фронтальне освітлення.

Тема 1. Композиційні можливості фактур.

Тема 2. Натюрморт з різноманітно фактурних предметів у зближених кольорах на фронтальне освітлення. Живопис виконується на форматі А-1.

Змістовий модуль 4. Натюрморт локальними кольорами.

Тема 1. Натюрморт з анімалістичною іграшкою. Живопис виконується на форматі А-1.

Тема 2. Драперія. Живопис виконується на форматі А-2.

Змістовий модуль 5. Натюрморт з класичною гіпсовою маскою.

Тема 1. Вплив графічних зображувальних засобів на сприйняття характеру простої об'ємної форми.

Тема 2. Натюрморт з класичною гіпсовою маскою. Живопис виконується на форматі А-1.

Змістовий модуль 6. Пейзаж.

Тема 1. Етюд пейзажних мотивів. Живопис виконується на форматі 50*70.

Тема 2. Етюд пейзажних мотивів з архітектурними елементами. Живопис виконується на форматі 50*50.

Змістовий модуль 7. Натюрморт з класичною гіпсовою головою.

Тема 1. Сприйняття форми на площині та у просторі. Основні властивості просторових форм. Розміри форми. Положення форми у просторі.

Тема 2. Натюрморт на фронтальне освітлення з класичною гіпсовою головою. Живопис виконується на форматі А-1.

Тема 3. Начерки класичної гіпсової голови в техніці гуаш. Живопис виконується на форматі А-2.

Змістовий модуль 8. Живопис голови натурника - у різко-контрастному освітленні.

Тема 1. Колір і форма. Фактура. Текстура

Тема 2. Живописне декоративне рішення портрета людини. Живопис виконується на форматі А-2.

Тема 3. Портрет людини у складному освітленні. Живопис виконується на форматі А-2.

Змістовий модуль 9. Живопис голови натурника.

Тема 1. Живопис голови натурника з плечовим поясом - бокове освітлення. Живопис виконується на форматі 55*60.

Тема 2. Автопортрет. Живопис виконується на форматі 50*40.

Змістовий модуль 10. Копія голови натурника.

Тема 1. Повноколірний живопис.

Тема 2. Комбінована техніка живопису.

Тема 3. Копія голови натурника. Живопис виконується на форматі приблизно такого ж розміру, як і аудиторні завдання, у залежності від пропорцій та розміру оригіналу.

Змістовий модуль 11. Живопис півфігури натурника - бокове освітлення.

Тема 1. Живопис півфігури натурника. Живопис виконується на форматі А-1.

Тема 2. Автопортрет, стилізований під певну епоху (півфігурний). Живопис виконується на форматі А-1.

Змістовий модуль 12. Живопис фігури натурника - бокове освітлення.

Тема 1. Живопис фігури натурника.

Особлива увага звертається на об'єми грудної клітки та тазового поясу і загальний рух фігури. Тональне та кольорове вирішення вимагає підпорядкування деталей основним об'ємам, плановості зображення. Формат А-1.

Тема 2. Живопис фігури «через кольорове скло». Використовується попередня постановка фігури. Формат А-1.

Змістовий модуль 13. Етюд фігури натурника.

Тема 1. Побудови фігури з фасового положення

Тема 2. Етюд фігури натурника – на теплу або холодну кольорову гаму. Живопис виконується на форматі А-1.

Змістовий модуль 14. Живопис фігури натурника - фронтальне освітлення.

Тема 1. Постановка і побудова оголеної фігури ззаду.

Тема 2. Живопис фігури натурника.

Особлива увага звертається на об'єми грудної клітки та тазового поясу і загальний рух фігури. Тональне та кольорове вирішення вимагає підпорядкування деталей основним об'ємам, плановості зображення. Формат А-1.

Змістовий модуль 15 Декоративний живопис натурника.

Тема 1. Декоративне вирішення фігури - обмежена палітра. Живопис виконується на форматі А-1.

Тема 2. Декоративне вирішення фігури натурника – на максимально насичену кольорову гаму. Живопис виконується на форматі А-1.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Натюрморт - бокове освітлення												
Тема 1. Введення в курс. Матеріали для живопису і предметів прикладного мистецтва		4				2		1				4
Тема 2. Гризайль натюрморта		2		6		8						16
Тема 3. Оптичне змішування фарб		4				6						4
Тема 4. Ахроматичний об'єкт в		2		4		8						16

хроматичному оточенні - бокове освітлення												
Разом за змістовим модулем 1		12		10		24		1				40
Змістовий модуль 2. Натюрморт на вивчення світлотіні												
Тема 1. Натюрморт на вивчення світлотіні в умовах бокового освітлення		4		2		6		1				10
Тема 2. Постановка натюрморту: букети квітів, овочі.		4				6						16
Тема 3. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл на нейтральному тлі				2		10						18
Разом за змістовим модулем 2		8		4		22		1				44
Усього годин		20		14		44		2				84
Модуль 2												
ІНДЗ						6						
Усього годин за I семестр		20		14		52	86	2				84
Модуль 3												
Змістовий модуль 3. Натюрморт з різноманітно фактурних предметів з чучелом птаха - фронтальне освітлення.												
Тема 1. Композиційні можливості фактур		2				2						16
Тема 2. Натюрморт з різноманітно фактурних предметів у зближених кольорах на фронтальне освітлення		2		8		10		2				
Разом за змістовим модулем 3		4		8		12		2				16
Змістовий модуль 4. Натюрморт локальними кольорами												
Тема 1. Натюрморт з анімалістичною іграшкою		2		6		8				2		12
Тема 2. Драперія		2				6						20
Разом		4		6		14						23

за змістовим модулем 4												
ІНДЗ					4							
Усього годин за 2 семестр		8		14		30		2		2		48
Модуль 4												
Змістовий модуль 5. Натюрморт з класичною гіпсовою маскою												
Тема 1. Вплив графічних зображувальних засобів на сприйняття характеру простої об'ємної форми		2		2								2
Тема 2. Натюрморт з класичною гіпсовою маскою		2		2		4		2				2
Разом за змістовим модулем 5		4		4		4		2				4
Змістовий модуль 6. Пейзаж												
Тема 3. Етюд пейзажних мотивів		2		2		2						10
Тема 4. Етюд пейзажних мотивів з архітектурними елементами				2		2						10
Разом за змістовим модулем 6		2		4		4						20
Усього годин		6		8		8						
Модуль 5												
Змістовий модуль 7. Натюрморт з класичною гіпсовою головою												
Тема 1. Сприйняття форми на площині та у просторі. Основні властивості просторових форм. Розміри форми. Положення форми у просторі		2										2
Тема 2. Натюрморт на фронтальне освітлення з класичною гіпсовою головою				2		6				2		4
Тема 3. Начерки класичної гіпсової голови в техніці гуаш						6						6
Разом за змістовим модулем 7		2		2		12						12

Усього годин		2		2		12							36
Модуль 6													
ІНДЗ						2							
Усього годин за 3 семестр		8		10		22		2		2			36
Модуль 7													
Змістовий модуль 8. Живопис голови натурника - у різко-контрастному освітленні													
Тема 1. Колір і форма. Фактура. Текстуру		2				4							2
Тема 2. Живописне декоративне рішення портрета людини		4		4		8		2					10
Тема 3. Портрет людини у складному освітленні		2		6		10							22
Разом за змістовим модулем 7		8		10		22		2					34
Змістовий модуль 9. Живопис голови натурника													
Тема 1. Живопис голови натурника з плечовим поясом - бокове освітлення		2		6		10				2			28
Тема 2. Автопортрет		2		4		8							10
Разом за змістовим модулем 9		4		10		18							38
ІНДЗ						4							
Усього годин за 4 семестр		12		20		44		2		2			72
Модуль 8													
Змістовий модуль 10. Копія голови натурника													
Тема 1. Повноколірний живопис		2											2
Тема 2. Комбінована техніка живопису		2				4							8
Тема 3. Копія голови натурника		2		4		16				4			16
Разом за змістовим модулем 10		6		4		20				4			26
Змістовий модуль 11. Живопис півфігури натурника - бокове освітлення													

Тема 1. Живопис півфігури натурника		2		4		16				6		12
Тема 2. Автопортрет, стилізований під певну епоху (півфігурний)				2		8						12
Разом за змістовим модулем 11		2		6		24				6		24
Усього годин		8		10		44				10		50
Модуль 9												
ІНДЗ						2						4
Усього годин за 5 семестр		8		10		46				10		54
Модуль 10												
Змістовий модуль 12. Живопис фігури натурника - бокове освітлення												
Тема 1. Живопис фігури натурника		2		16		2				4		10
Тема 2. Живопис фігури «через кольорове скло». Використовується попередня постановка фігури		2		10		2						12
Разом за змістовим модулем 12		4		26		4				4		22
Змістовий модуль 13. Етюд фігури натурника												
Тема 1. Побудови фігури з фасового положення		2				10						14
Тема 1. Етюд фігури натурника – на теплу або холодну кольорову гаму				8		2				4		10
Разом за змістовим модулем 13		2		8		10				4		24
Усього годин		6		34		14				8		46
Модуль 11												
ІНДЗ						2						2
Усього годин за 6 семестр		6		34		16				8		48
Модуль 12												

Змістовий модуль 14. Живопис фігури натурника - фронтальне освітлення											
Тема 1. Постановка і побудова оголеної фігури ззаду				18		30			8		42
Тема 2. Живопис фігури натурника				22		40			2		46
Разом за змістовим модулем 14				40		70			10		88
ІНДР						6					18
Усього годин за 7 семестр				40		76			10		106
<i>Модуль 13</i>											
Змістовий модуль 15. Декоративний живопис натурника											
Тема 2. Декоративне вирішення фігури - обмежена палітра				18		32			8		44
Тема 3. Декоративне вирішення фігури натурника – на максимально насичену кольорову гаму				22		24			12		36
Разом за змістовим модулем 15				40		56			20		80
<i>Модуль 14</i>											
ІНДЗ						8					4
Усього годин за 8 семестр				40		64			20		84

Самостійна робота

Види самостійної роботи.	Формат, техніка виконання	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
Складний натюрморт з предметів побуту та фруктів				
Обов'язкові види СРС				
1. Натюрморт з гіпсових геометричних тіл на нейтральному тлі	А-3 Папір, акварель.	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Натюрморт з предметів побуту та фруктів з боковим освітленням	А-2 Папір, гуаш або акварель	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Етюд складного натюрморту	А-2 Папір, гуаш або акварель	16-18 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	А-2 Папір, пастель	16-18 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
Всього				10
Разом балів за СРС				30
Складний натюрморт в кольорово-тоновому рішенні				
Обов'язкові види СРС				
1. Живописне декоративне рішення натюрморту згідно аудиторної постановки	40×50 Полотно, олія	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Копія роботи «майстра» живопису (натюрморт)	40×50 Полотно, олія	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Етюди фруктів та овочів при різному освітленні	А-3 Полотно, олія	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
2. Творчі роботи в живописних (класичних та змішаних) техніках з	А-2 Папір, пастель або акварель	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5

використанням різних матеріалів				
Всього				10
Разом балів за СРС				30
Живопис голови натурника - у різко-контрастному освітленні				
Обов'язкові види СРС				
1. Начерки портрета людини в техніці гуаш	40×50 Папір або картон, гуаш	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Копія роботи «майстра» живопису (портрет)	A-2 Полотно або картон, олія	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Тональне зображення голови натурника у різко-контрастному освітленні	A-2 Полотно або картон, олія	17-19 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	A-3 Папір, пастель	17-19 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
Всього				8
Разом балів за СРС				28
Живопис голови натурника – складне освітлення				
Обов'язкові види СРС				
1. Живописне декоративне рішення портрета людини	40×50 Полотно або картон, олія	12-14 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Портрет людини у складному освітленні	40×50 Полотно або картон, олія	12-14 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Декоративне рішення портрета людини в техніці гризайль	A-2 Папір або картон, гуаш	14 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5

2. Творчі роботи в живописних (класичних та змішаних) техніках з використанням різних матеріалів	А-2 Папір, пастель	14 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
Всього				10
Разом балів за СРС				30
Живопис півфігури натурника – складне освітлення				
Обов'язкові види СРС				
1. Декоративне рішення півфігури натурниці в інтер'єрі	60×80 Полотно, оля	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Тональне зображення півфігури людини в техніці пастель	А-2 Папір, пастель	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Погрудний портрет людини у складному освітленні з руками	А-2 Полотно або картон, оля	16-18 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	А-2 Папір, пастель	16-18 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
Всього				8
Разом балів за СРС				28
Живопис півфігури натурника в ракурсі				
Обов'язкові види СРС				
1. Тональне зображення півфігури людини в ракурсі	60×80 Полотно або картон, оля	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Копія роботи «майстра» живопису (півфігура)	А-2, А-1 Полотно, оля	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Творчі роботи в живописних (класичних та змішаних) техніках з використанням різних матеріалів	А-2 Полотно або картон, оля	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4

2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	А-2 Папір, пастель	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
Всього				8
Разом балів за СРС				28
Живопис фігури натурника - бокове освітлення				
Обов'язкові види СРС				
1. Начерки фігури людини в образі	60×80 Полотно або картон, олія	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Копія роботи «майстра» живопису (одягнена фігура)	А-1 Полотно або картон, олія	15-17 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Тональне зображення людини у різко-контрастному освітленні	А-2 Полотно або картон, олія	17-19 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	А-2 Папір, пастель	17-19 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	5
Всього				10
Разом балів за СРС				30
Живопис фігури натурника - фронтальне освітлення				
Обов'язкові види СРС				
1. Начерки людини в інтер'єрі	А-2 Полотно або картон, олія	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
2. Копія роботи «майстра» живопису (оголена натура)	А-2 Полотно або картон, олія	13-15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	10
Всього				20
Вибіркові види СРС (альтернативні завдання для підвищення рейтингу студента)				
1. Тональне зображення фігури людини	А-2 Полотно	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4

	або картон, олія			
2. Самостійно виконані начерки та замальовки відповідно специфіки предмету	A-2 Папір, пастель	15 тиждень	Перевірка домашніх робіт з аналізом помилок.	4
Всього				8
Разом балів за СРС				28
Заохочувальні завдання				
Творча робота, участь у виставках				
1. кафедральній				5
2. міській				10
3. обласній				10
4. всеукраїнській				10
Наукова робота, участь у студентських конференціях відповідно специфіки предмету				
1. університету				5
2. міжвузівських				10

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання — форма організації навчального процесу, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку із даної навчальної дисципліни.

Мета. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст. Завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних та практичних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань в межах навчальної програми курсу

Клаузурно-контрольні завдання :

Тема 1. Етюд натюрморту. Пленер.

Коментар: Клаузурой називаються короткі, тривалістю від 2 до 6 годин творчі завдання виконанні на задану тему. Після 4-6 годин самостійної роботи студент представляє підсумок своїх творчих шукань у вигляді "клазури" - живописної композиції.

Мета клазурно-контрольного завдання полягає у контролюванні набутих знань, умінь та навичок, перевірці практичного засвоєння програмного матеріалу за певний період навчання.

Завдання клазури - швидко виявити головну ідею завдання, розкрити закономірності кольору в конкретному життєвому середовищі, показати знання техніки і технології мальовничих матеріалів, виявити володіння практичними навичками в рішенні пластичних, просторових кольоросвітлових завдань живопису.

Умови клазури обмежуються часом виконання з вимогою представлення закінченого варіанту роботи.

Клазура: Виконати етюд натюрморту. Матеріал – картон або полотно (формат 40×50), олія.

На клазурно-контрольне завдання виділено 3,5 год.

Тема 2. Етюд натюрморту в інтер'єрі.

Клазура: Виконати етюд натюрморту. Матеріал – картон або полотно (формат 30×40), олія.

Склад задачі - Закріплення теоретичних знань і вироблення практичних умінь роботи олійними фарбами. Подальше вдосконалювання образотворчої культури й виразних засобів живопису

На клазурно-контрольне завдання виділено 2,5 год.

Тема 3. Складний натюрморт з предметів побуту та фруктів в кольорово-тоновому рішенні.

Коментар: «Складний натюрморт» - з декоративним характером кольорових відносин. Натюрморт із предметів побуту з насиченим кольоровим забарвленням, в оточенні насичених по кольору декоративних драпіровок, освітлення бокове, неглибокий простір.

Клазура: Виконати етюд натюрморту. Матеріал – картон або полотно (формат 40×50), олія.

Склад задачі - Створення складної композиції багатопланового натюрморту на основі натурної постановки (авторської), власних спостережень, та аналізу творів мистецтва. Вирішення композиційних та стилістичних задач у спробі поєднання в композиції різних жанрів (натюрморт та інтер'єр, натюрморт та пейзаж, натюрморт та сюжет. Визначення кольорової гами композиції. Використання різноманітних технік олійного живопису для створення емоційно-виразного образу.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 3,5 год.

Тема 4. Творча робота «Мій край».

Клаузура: Створення живописно-фактурної плями, з урахуванням особливостей конкретного кольорового строю, стилістики, архітектурних якостей, призначення. Матеріал – картон або полотно (формат 50×60), олія.

Склад задачі - Одержання навичок створення творчої формальної абстрактної композиції на основі декоративного мистецтва. Збагачення образу доцільним застосуванням фактурного живопису та новаторських сучасних технік, фактур, допоміжних матеріалів.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 4,5 год.

Тема 5. Живопис екорше Сократа.

Клаузура: Виконати етюд екорше Сократа з боковим освітленням. Матеріал – картон або полотно (формат 40×50), олія.

Склад задачі – Одержання навичок кольорово – тонального рішення «великої» форми голови людини, відношень її світлової й тіньової частин. Знаходження конструктивного й пластичного зв'язку зображення моделі із простором фону. Набуття навичок живописного рішення екорше Сократа засобами обмеженої кольорової палітри.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 3,5 год.

Тема 6. Начерки портрета людини в техніці гуаш.

Клаузура: Виконати етюд голови натурника в техніці гуаш. Матеріал – картон (формат 40×50), гуаш.

Склад задачі - Розвиток навичок модулювання форми голови людини кольором, у певних умовах освітлення й колірної середовища. Розвиток кольоротональної спостережливості та технічних навичок роботи в техніці гуаш. Знаходження конструктивного й пластичного зв'язку зображення моделі із простором фону.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 2,5 год.

Тема 7. Тональне зображення людини в техніці пастель.

Клаузура: Виконати етюд тонального зображення фігури натурника в техніці пастель. Матеріал – картон або папір (формат 50×60), пастель.

Склад задачі - Удосконалення навичок живописної роботи, вирішення пластичних задач засобами живопису. Пластичне й колористичне рішення взаємозв'язку фігури з оточенням. Подальше вдосконалювання образотворчої культури й виразних засобів живопису в техніці пастель.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 4,5 год.

Тема 8. Виконання начерку фігури людини у одній позі в техніці пастель.

Клаузура: Виконати етюд фігури натурниці в техніці пастель.
Матеріал – картон або папір (формат 50×60), пастель.

Склад задачі - Одержання навичок живописного рішення фігури людини. Знаходження світлотіньових і кольорових відношень, передача зв'язку з кольором оточення. Визначення колористичного ладу постановки, рівноваги великих живописних плям, групи світла й тіні. Виявлення індивідуальних особливостей моделі. Удосконалювання технічних навичок живописної роботи.

На клаузурно-контрольне завдання виділено 5,5 год.

Теми рефератів:

Тема 1. Композиція у станковому живописі.

Коментар: Станковий живопис — рід живопису, твори якого мають самостійне значення і сприймаються незалежно від оточення. Буквально — живопис, створений на станку (мольберті).

Тема 2. Естетична та художня гармонія в живописних творах.

Тема 3. Композиція в декоративному мистецтві.

Коментар: Декоративно-ужиткове мистецтво — один із видів художньої діяльності, твори якого поєднують естетичні та практичні якості. Декоративне означає «прикрашувальне».

Тема 4. Колір як засіб організації картинної площини.

Тема 5. Психологічні особливості сприйняття живописного твору.

Тема 6. Призначення та особливості художнього декоративного живопису.

Тема 7. Призначення та особливості художнього станкового живопису.

Тема 8. Призначення та особливості художнього монументального живопису.

Коментар: Монументальність — це якість художнього твору, притаманна монументу. Велич і піднесеність звичайно досягаються співвідношенням великих мас і обсягів з дрібними деталями, внаслідок чого посилюється враження крупних форм (масштаб), а також засобами симетрії, пропорційності, ритмічності тощо.

Тема 9. Художньо-образне співставлення в процесі малювання оголеної натури.

Тема 10. Структурно-логічний процес роботи над живописом оголеної натури.

Методи контролю

Рейтингова система оцінювання знань.

Обов'язкові завдання:

1. Відвідування лабораторних та індивідуальних занять – 10 балів
2. Якісний показник виконання завдань – 80 балів
3. Вчасність виконання завдань – 10 балів

Додаткові завдання:

1. Участь в художніх виставках студентів РДГУ – 10 балів
2. Участь в міських, обласних виставках – 20 балів
3. Участь у всеукраїнських виставках – 30 балів
4. Участь в міжнародних мистецьких виставках або конкурсах – 40 балів

Заохочувальні завдання:

1. Виготовлення або доповнення каталогу найкращих студентських робіт (електронний варіант або цифрова фотографія) – 5 балів
2. Копіювання живописних творів видатних художників – 3 бали за 1 твір

Загальна кількість балів – 160.

Розподіл балів, які отримують студенти

Критерії оцінки знань і вмінь студентів в національній, ECTS та рейтинговій системах оцінювання з дисципліни „Живопис” за 2, 3 та 5-й семестр для отримання оцінки підсумкового контролю - ЗАЛІКУ.

Національна шкала	Шкала РДГУ	Шкала ECTS	Оцінка підсумкового контролю
«5»	90-100	A	5 - без складання заліку
«4»	82-89	B	4 - без складання заліку
«4»	75-81	C	4 - без складання заліку
«3»	67-74	D	3 - без складання заліку
«3»	60-66	E	3 - без складання заліку
«2»	35-59	FX	2,3 - складання заліку
«2»	1-34	F	2 - повторний курс, відрахування

За результатами всіх набраних балів з модулів даної дисципліни

кожному студентові групи виставляється рейтингова оцінка за шкалою РДГУ, за чотирьохбальною національною шкалою і шкалою ECTS. Якщо студента влаштовує дана оцінка, то він заліку не складає і ця оцінка виставляється у залікову відомість та залікову книжку. Якщо оцінка не влаштовує - то він складає залік у встановленому кафедрою порядку. Студенти, які не набрали відповідну кількість балів і отримали рейтингову оцінку «2», при певному виконанні всіх основних видів навчальної роботи, можуть скласти залік і отримати тільки «задовільну» оцінку при успішному його складанні. Студенти, які ж не набрали відповідну кількість балів для отримання «задовільної» оцінки і не виконали всі види обов'язкової навчальної роботи до заліку не допускаються. Залік вони можуть скласти лише після того, як виконають у певному об'ємі, визначеному викладачем, всі обов'язкові види навчальної роботи.

Критерії оцінки знань і вмінь студентів в національній, ECTS та рейтинговій системах оцінювання з дисципліни «Живопис» за 7 та 8 семестри для отримання оцінки підсумкового контролю - ІСПИТУ.

Національна шкала	Шкала РДГУ	Шкала ECTS	Оцінка підсумкового контролю
«5»	90-100	A	5 - без складання іспиту
«4»	82-89	B	4 - без складання іспиту
«4»	75-81	C	4 - без складання іспиту
«3»	67-74	D	3 - без складання іспиту
«3»	60-66	E	3 - без складання іспиту
«2»	35-59	FX	2,3 - складання іспиту
«2»	1-34	F	2 - повторний курс, відрахування

За результатами всіх набраних балів з модулів даної дисципліни кожному студентові групи виставляється рейтингова оцінка за шкалою РДГУ, за чотирьохбальною національною шкалою і шкалою ECTS. Якщо студента влаштовує дана оцінка, то він іспиту не складає і ця оцінка виставляється у залікову відомість та залікову книжку. Якщо оцінка не влаштовує - то він складає іспит у встановленому факультетом порядку. Студенти, які не набрали відповідну кількість балів і отримали рейтингову оцінку «2», при певному виконанні всіх основних видів навчальної роботи, можуть скласти іспит і отримати тільки «задовільну» оцінку при успішному його складанні.

Студенти, які ж не набрали відповідну кількість балів для отримання «задовільної» оцінки і не виконали всі види обов'язкової навчальної роботи до іспиту не допускаються. Іспит вони можуть скласти лише після того, як виконають у певному об'ємі, визначеному викладачем, всі обов'язкові види навчальної роботи.

Загальні вимоги до заліків та екзаменів.

Вивчення курсу "Живопис" контролюється заліком (після 2, 3, 5-го семестру) і екзаменом (після 7, 8-го семестру). Залік складається на основі перегляду викладачами кафедри аудиторних та самостійних завдань. Студент повинен ґрунтовно володіти достатнім рівнем професійної майстерності, практичних знань та навичок. Особлива увага при цьому звертається на правильну перспективну та анатомічну побудову зображених об'єктів, композицію та дотримання пропорцій, лінійно-тональну побудову, плановість та творчий підхід. Враховується участь студентів в художніх виставках, конкурсах.

1 семестр					Сума балів	Підсумкова модульна оцінка (залік, іспит)
Модуль 1		Модуль 2				
ЗМ1	ЗМ2	ІНДР	Самост.роб.			
30	30	20	20	100		
2 семестр					100	залік
Модуль 3						
ЗМ3	ЗМ4	ІНДР	Самост.роб.			
30	30	20	20			
3 семестр					100	залік
Модуль 4		Модуль 5	Модуль 6			
ЗМ5	ЗМ6	ЗМ7	ІНДР	Самост.роб.		
20	20	20	20	20		
4 семестр					100	----
Модуль 7						
ЗМ8	ЗМ9	ІНДР	Самост.роб.			
30	30	20	20			
5 семестр					100	залік
Модуль 8		Модуль 9				
ЗМ10	ЗМ11	ІНДР	Самост.роб.			
25	25	20	30			
6 семестр					100	----
Модуль 10		Модуль 11				
ЗМ12	ЗМ13	ІНДР	Самост.роб.			
25	25	20	30			
7 семестр						

Модуль 12			60	іспит
ЗМ14	ІНДР	Самост.роб.		
30	10	20		
8 семестр			60	іспит
Модуль 13	Модуль 14			
ЗМ15	ІНДР	Самост.роб.		
30	10	20		

Рекомендована література

Основна:

1. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв.- К.,1973.
2. Дворник Ю., Будний Б. Жива вода рисунка. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. 176 с.
4. Ключко Д. 65 українських шедеврів. Визнані й неаявні. – К., 2020
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М., Гринь Л. І. Основи образотворчої грамоти : навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих навчальних закладів. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.
6. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / укладач : О. Я. Музика. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. – 114 с.
7. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Геометричні аспекти художнього формотворення : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Каравела, 2015. 304 с.
8. Хмельовський О.М. Теорія образотворення : Кн. 5. Композиція. – Луцьк, Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. – 408 с.

Додаткова:

10. Дідик Н. Основи композиції: навчальний альбом-посібник. – Ужгород: видавництво «Мистецька лінія», 2009. – 64 с.
11. Марчак Валерій. Про малярство: Навчальний посібник – Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. – 264 с.
12. Печенюк Т. Кольорознавство. - К.: Грані-Т, 2009. – 192 с.

14. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Є.В.Беліка, О.І.Конопко. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 92 с. 16.

15. Олена Кульчицька. Графіка, малярство, ужиткове мистецтво: Альбом-каталог. – Львів – Київ: «Апріорі», «Майстер книг», 2013. – 389 с.

16. Туманов І. М. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання. Львів: Аверс, 2010. 496 с. 17.

Посилання на сайти:

19. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/

20. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

21. <http://www.nbuv.gov.ua/>

22. www.dnpb.gov.ua/

23. <http://pidruchniki.ws/>

24. <https://pidruchniki.com/92167/istoriya/zhivopis>

25. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=296>

26. <http://painting.artyx.ru/books/item/f00/s00/z0000008/st005.shtml>